

**Українська митниця та  
стандарти ЄС  
(адміністративно-правове  
дослідження)**

Монографія присвячена дослідженню комплексної адміністративно-правової концепції сприйняття та реалізації наближення митного законодавства України до стандартів ЄС. Запропоновано та обґрунтовано комплексну адміністративно-правову концепцію наближення національного митного законодавства до стандартів ЄС; визначено динаміку та запропоновано концепцію історичної періодизації процесу наближення національного митного законодавства до стандартів ЄС. Розкрито еволюційні та закономірні етапи процесу наближення митного законодавства України до стандартів ЄС; запропоновано розглядати тенденцію стандартизації національного митного законодавства, тобто його відповідність європейському стандарту митного законодавства, як його якісну міру та характеристику.

Розглянуто європейські стандарти регулювання митних відносин; особливості європейського регіонального та двостороннього забезпечення, регулювання митних стандартів; основні напрямки наближення митного законодавства України до стандартів ЄС. Представлено адміністративно-правові форми наближення національного митного законодавства до стандартів ЄС як способи зовнішнього вираження змісту та суті владної управлінської діяльності. Визначено та досліджено адміністративно-правові методи реалізації наближення національного митного законодавства до стандартів ЄС. Здійснено аналіз організації процесу наближення національного митного законодавства до стандартів ЄС, що відображено у повноваженнях суб'єктів державного управління.

Праця розрахована на науковців, викладачів ЗВО, працівників правоохоронних органів, адвокатів, здобувачів вищої освіти, аспірантів, докторантів, науковців вищих навчальних закладів та науково-дослідних установ.

# ЗМІСТ

---

|  |            |
|--|------------|
| <b>ПЕРЕДМОВА</b> .....   | <b>10</b>  |
| <b>Розділ 1 ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ НАБЛИЖЕННЯ МИТНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ДО СТАНДАРТИВ ЄС</b> .....     | <b>13</b>  |
| 1.1. Динаміка еволюції процесу наближення національного митного законодавства до стандартів ЄС .....         | 13         |
| 1.2. Наближення митного законодавства України до стандартів ЄС: поняття та зміст .....                       | 42         |
| 1.3. Джерела митного права та митного законодавства у контексті євроінтеграційного процесу .....             | 67         |
| <b>Розділ 2 ЄВРОПЕЙСЬКІ СТАНДАРТИ МИТНОГО ЗАКОНОДАВСТВА</b> .....  | <b>79</b>  |
| 2.1. Європейські стандарти правового регулювання митних відносин .....                                       | 79         |
| 2.2. Особливості забезпечення та реалізації митних стандартів в ЄС .....                                     | 94         |
| 2.3. Україна – ЄС: двостороннє регулювання митних стандартів .....   | 103        |
| <b>Розділ 3 АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ РЕАЛІЗАЦІЇ ЄВРОПЕЙСЬКИХ МИТНИХ СТАНДАРТИВ В УКРАЇНІ</b> .....     | <b>116</b> |
| 3.1. Основні напрямки наближення національного митного законодавства до стандартів ЄС .....                  | 116        |
| 3.2. Форми та методи наближення митного законодавства України до стандартів ЄС .....                         | 130        |
| 3.3. Організація процесу реформування митного законодавства відповідно до положень Угоди про асоціацію ..... | 144        |
| 3.4. Сучасні тенденції наближення митного законодавства України до стандартів ЄС .....                       | 177        |
| <b>ВИСНОВКИ</b> .....  | <b>197</b> |
| <b>СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ</b> .....  | <b>203</b> |

*Автор присвячує цю книгу  
тим людям, що його надихають:  
своїм батькам та своїй дружині*

Монографія автора присвячена актуальній проблемі, яка потребує уваги і теоретиків, і практиків в плані вдосконалення законодавства та підвищення ефективності практичної діяльності щодо здійснення державної митної політики. Пропоновані автором адміністративно-правові механізми правозастосовних та правоінтерпретаційних процедур є конструктивними та вчасними при підготовці нормативно-правових актів із питань митного права та у сфері міжнародної торгівлі.

*М.В. Корнієнко, доктор юридичних наук, професор, проректор  
Одеського державного університету внутрішніх справ*

Автором проведено ґрунтовне науково-правове дослідження, яке актуальне в теоретичному та практично-прикладному аспекті, а сформульовані автором рекомендації, пропозиції та висновки становлять наукову новизну і можуть бути предметом подальшого обговорення.

*А.Ю. Ковальчук, доктор юридичних наук, професор,  
начальник відділу дослідження проблем протидії кіберзлочинності  
та загрозам інформаційній безпеці Міжвідомчого науково-дослідного  
центру з проблем боротьби з організованою злочинністю  
при Раді національної безпеки і оборони України*

Врахування сучасних досягнень науки адміністративного та митного права, ґрунтовний та критичний аналіз законодавства в досліджуваній сфері дозволили автору в достатній мірі аргументувати отримані ним наукові результати та зробити слушні пропозиції щодо вдосконалення чинного законодавства.

*Д.П. Калянов, доктор юридичних наук, професор,  
професор кафедри адміністративної діяльності поліції  
Одеського державного університету внутрішніх справ*

Автором присвячено значну увагу змісту, формам та методам наближення митного законодавства України до стандартів ЄС. Застосування автором сукупності загальнонаукових, філософських та спеціальних методів і прийомів наукового пізнання надало можливість провести якісне дослідження. Поєднання вказаних

та інших методів пізнання дозволили автору отримати науково значимі результати, сформувані та висловити обґрунтовані пропозиції теоретичного та прикладного характеру.

*О.М. Куракін, доктор юридичних наук, професор,  
декан факультету № 4  
Донецького державного університету внутрішніх справ*

Робота є першим у вітчизняній науці адміністративного права монографічним дослідженням, в якому запропоновано та обґрунтовано комплексну адміністративно-правову концепцію наближення митного законодавства України до стандартів ЄС в контексті підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. Сформульовані автором положення і наукові результати мають теоретичне і практичне значення та побудовані на основі особистого дослідження і критичного аналізу автором численних наукових та нормативних джерел.

*Б.А. Кормич, доктор юридичних наук, професор,  
завідувач кафедри морського та митного права  
Національного університету «Одеська юридична академія»,  
Заслужений юрист України*

Окремі концептуальні положення, які розкривають інноваційний контекст дослідження, мають дійсно оригінальний характер, інші – достатньо обґрунтовані та переконливі. Робота є багатоаспектною, докладною та професійно виваженою. Майже з усіма висхідними положеннями та висновками автора можна погодитися. Автор демонструє сучасний стиль мислення, ґрунтовне знання широкого кола джерел.

*Р.С. Мельник, доктор юридичних наук, професор,  
академік Академії адміністративно-правових наук,  
професор Вищої школи права Університету КАЗГЮУ  
імені М.С. Нарікбаєва (Казахстан)*

Передусім авторові блискуче вдалося у межах дослідження здійснити феноменальний аналіз і наукову інтерпретацію митних стандартів ЄС в контексті сучасних правових реалій. Автором

запропоновано та на достатньому теоретичному рівні обґрунтовано поняття «стандарт митного законодавства», представлено структуру та систему стандарту митного законодавства, запропоновано класифікацію таких стандартів.

*О.П. Федотов, доктор юридичних наук, професор,  
професор кафедри морського та  
митного права Національного університету  
«Одеська юридична академія»*

Автор є сміливим науковцем з прогресивним мисленням. Автором проаналізовано ряд положень митного законодавства країн-членів ЄС на предмет вивчення їх позитивного досвіду та можливості імплементації кращих практик в національне законодавство. Запропоновані автором адміністративно-правові механізми наближення митного законодавства України до стандартів ЄС враховують питання захисту національних інтересів України.

*Я.І. Маслоva, доктор юридичних наук, доцент,  
доцент кафедри адміністративного та  
фінансового права Національного університету  
«Одеська юридична академія»*

Дослідження відрізняється високим науково-теоретичним рівнем підготовки автора, глибиною розробки наукової проблеми, новизною підходу до вирішення поставлених наукових завдань та обґрунтованістю сформульованих практичних рекомендацій та наукових висновків. Можна зі впевненістю зазначити, що автор зробив вагомий внесок у наукову розробку питань реалізації в Україні митних стандартів ЄС.

*Т.В. Волошанівська, кандидат юридичних наук,  
доцент кафедри кримінального процесу,  
начальник відділу міжнародного співробітництва  
Одеського державного університету внутрішніх справ*

Дослідження відрізняється високим науково-теоретичним рівнем підготовки автора, глибиною розробки наукової проблеми,

новизною підходу до вирішення поставлених наукових завдань та обґрунтованістю сформульованих практичних рекомендацій та наукових висновків. Можна зі впевненістю зазначити, що автор зробив вагомий внесок у наукову розробку питань реалізації в Україні митних стандартів ЄС.

*А.В. Мазур, кандидат юридичних наук, доцент,  
доцент кафедри публічного та приватного права  
Навчально-наукового інституту права  
та міжнародно-правових відносин  
Університету митної справи та фінансів*

Автором зроблено суттєвий внесок в удосконалення адміністративно-правових механізмів гармонізації митного законодавства України зі стандартами ЄС, що має важливе значення як для розвитку подальших наукових пошуків, так і для практичного застосування в нормотворчому процесі.

*Д.С. Афонін, кандидат юридичних наук,  
доцент кафедри адміністративної діяльності поліції,  
завідувач науково-дослідної лабораторії  
з проблемних питань кримінального аналізу  
Одеського державного університету внутрішніх справ*

Вектор України на євроінтеграцію зумовлює необхідність наукових пошуків у напрямі гармонізації законодавства нашої країни із законодавством ЄС. Підготовлена автором монографія містить цікаву наукову концепцію наближення митного законодавства України до стандартів ЄС та заслуговує на те, аби викладені в ній положення знайшли прояв у нормативно-правових актах із питань митного права та у сфері міжнародної торгівлі. Важко залишити поза увагою актуальність обраної теми дослідження, високий рівень академічного викладення думок, їх логічність та послідовність.

*А.В. Боксгорн, доктор філософії у галузі права,  
доцент кафедри адміністративної діяльності поліції,  
фахівець відділу міжнародного співробітництва  
Одеського державного університету внутрішніх справ*



Новаторським та сучасним підходом щодо реалізації функції державного управління є запропонована автором концепція адміністративно-правових форм наближення митного законодавства України до стандартів ЄС як спосіб зовнішнього вираження владного та управлінського впливу у сфері наближення українського митного законодавства до стандартів країн-членів ЄС.

*В.В. Васильківська, кандидат юридичних наук,  
доцент кафедри адміністративного та  
фінансового права Національного університету  
«Одеська юридична академія»*

Автор сформулював важливі теоретичні висновки та практичні поради. Наукові результати, отримані автором у процесі дослідження, може бути використано у нормотворчій та правозастосовній діяльності для підвищення ефективності та удосконалення реалізації положень законодавства країн-членів ЄС в Україні.

*М.А. Слободянюк, кандидат юридичних наук,  
доцент кафедри адміністративного та  
фінансового права Національного університету  
«Одеська юридична академія»*

Автором напрацьовано комплекс адміністративно-правових заходів щодо удосконалення норм і положень національного митного законодавства. Автором сформульовано концепцію адміністративно-правових механізмів, які відповідають сучасним принципам належного урядування та верховенства права, властивим митному законодавству ЄС.

*Л.Ю. Чекмарьова, кандидат юридичних наук, адвокат,  
викладач кафедри політичних наук та права  
Південноукраїнського національного  
педагогічного університету імені К.Д. Ушинського*

# ПЕРЕДМОВА

---

Україна є центром європейського континенту, а тому має перспективні можливості стати центром європейської торгівлі, використовуючи свій транзитно-транспортний потенціал. Наближення національного митного законодавства до стандартів ЄС здебільшого полягає в удосконаленні національних стандартів, норм і положень, які є основою правозастосування та правореалізації. Європейський Союз, як регіональне економіко-політичне утворення, значною мірою впливає на тенденції розвитку українського митного законодавства у цілому.

Починаючи з підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, тенденція наближення митного законодавства України до стандартів ЄС набирала сили, що пов'язано з прагненням України сформувавши якісно нове митне законодавство, яке відповідало б європейському. За таких умов постає нагальна потреба наближення митного законодавства України до стандартів ЄС, яке містить комплекс заходів щодо удосконалення національних стандартів, норм і положень, що є основою правозастосування та правореалізації. Крім того, ефективне реформування діяльності української митниці потребує формування сучасного нормативно-правового регулювання та дієвих адміністративно-правових механізмів, які відповідали б сучасним принципам належного урядування та верховенства права, властивим митному законодавству ЄС. Вирішення цих завдань є неможливим без формування комплексної адміністративно-правової концепції сприйняття та реалізації наближення митного законодавства України до стандартів ЄС.

Різні аспекти наближення національного митного законодавства до стандартів ЄС досліджувалися у працях таких вітчизняних науковців, як: В.Б. Авер'янов, О.Ф. Андрійко, Ю.П. Битяк, Л.В. Бицюра, Г.М. Виноградов, О.Т. Волощук, С.І. Денисенко, Є.В. Додін, Г.В. Друзенко, А.А. Дубініна, С.К. Дудар, Ю.М. Дьомін, Н.А. Железняк,

Ф.Л. Жорин, В.К. Забігайло, С.В. Ківалов, А.М. Колодій, Б.А. Кормич, Т.А. Латковська, А.В. Мазур, А.А. Наку, В.Я. Настюк, В.С. Нерсесянц, Ю.В. Оніщик, Н.М. Пархоменко, С.М. Перецьолкін, В.Ф. Погорілко, Д.В. Приймаченко, Г.В. Романенко, К.К. Сандровський, В.Д. Сидор, М.Л. Смолярова, Є.Л. Стрельцов, С.М. Тимченко, М.Ю. Тихомиров, О.Г. Турченко, В.В. Філатов, Т.І. Фулей, Н.С. Хомюк, О.В. Чорна, А.С. Шелудченкова, Ю.С. Шемшученко, Т.А. Шміт, М.Г. Шульга та ін. Положення, викладені у працях зазначених та інших науковців, свідчать про посилення впливу європейських стандартів на національне митне законодавство України. Ідеї, викладені у цих працях фрагментарно стосуються теоретико-методологічних та практичних проблем адміністративно-правового забезпечення наближення митного законодавства України до стандартів ЄС. Однак комплексні дослідження з питань формування єдиного адміністративно-правового механізму забезпечення наближення митного законодавства України до стандартів ЄС у контексті підписання Україною Угоди про асоціацію між Україною та ЄС не проводилися.

Мета цього дослідження полягає у розробці та формуванні науково обґрунтованої комплексної адміністративно-правової концепції сприйняття та реалізації наближення митного законодавства України до стандартів ЄС.

Монографія написана на основі дисертації І.О. Бикова на тему «Адміністративно-правове забезпечення наближення митного законодавства України до стандартів ЄС» на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук (доктора філософії у галузі права) за спеціальністю 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» (081 – Право), яка захищена автором як аспірантом кафедри морського та митного права Національного університету «Одеська юридична академія» під керівництвом доктора юридичних наук, професора, Заслуженого юриста України Б.А. Кормича, а також на основі інших наукових та науково-практичних публікацій автора.

Автор висловлює особливу подяку за підтримку д. ю. н., доценту, заслуженому працівнику освіти України, полковнику поліції Д.В. Швецю та д. ю. н., професору, полковнику поліції М.В. Корнієнку.

Автор висловлює подяку за підтримку та слушні зауваження щодо змісту монографії шановним рецензентам – д. ю. н., професору А.Ю. Ковальчуку, д. ю. н., професору Д.П. Каляянову, д. ю. н., професору О.М. Куракіну, а також д. ю. н., професору Б.А. Кормичу, д. ю. н., професору Р.С. Мельнику, д. ю. н., професору О.П. Федотову, к. ю. н., доценту А.В. Мазуру, к. ю. н., доценту Л.О. Батановій.



[Перейти на сайт →](#)